

ІСТОРІЯ, ПОЛІТОЛОГІЯ

В. В. Заїкіна

*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри математики, статистики
та інформаційних технологій
Хмельницького університету управління та права*

УДК 378:372.8

СОЦІОНІКА У НАВЧАННІ МЕНЕДЖЕРІВ

Розглянуто зв'язок між 16 психологічними типами особистості та особливостями їх мислення. Ця інформація може бути використана для навчання майбутніх менеджерів.

Ключові слова: соціоніка, психологічні типи особистості, соціотипи.

Підвищення якості підготовки менеджерів — одне з найактуальніших завдань кожного ВНЗ, де навчають майбутніх спеціалістів цього профілю [1]. Ефективні методи покращення успішності базуються на раціональному використанні мислительної системи кожного суб'єкта навчання, на розвитку його творчих здібностей [2].

Важлива роль в навчанні відводиться процесам переробки інформації, особливостям протікання процесів мислення у тих, хто навчається, і у тих, хто навчає. Від індивідуальних особливостей кожної людини у кінцевому рахунку залежить від того, з легкістю чи ні сприймає вона логічну інформацію, впевнено чи ні почувається в умовах невизначеності та ризику, здатна вона чи ні передбачати розвиток подій у часі, спираючись лише на інтуїцію тощо. На цілий ряд подібних запитань може дати відповідь соціоніка [3; 4; 5; 6].

Враховуючи актуальність проблеми, нами визначена мета наукового дослідження (статті) — з'ясувати вплив соціонічної науки на формування особистості майбутніх менеджерів (інтегруючи психологічні та математичні теорії).

Відповідно до мети завдання полягають у тому, щоб, проаналізувавши основні характеристики усіх соціотипів, сформулювати практичні рекомендації щодо підготовки майбутніх менеджерів-управлінців (з урахуванням їх належності до того чи іншого типу).

Засновниками соціоніки вважають австрійського психолога Карла Гюстава Юнга та литовську дослідницю Аушру Аугустинавічюте. Ці вчені зауважили, що інформація, яка надходить у людську свідомість із зовнішнього світу, переробляється неоднаково, причому різним способом переробки інформації відповідає 16 базових типів особистості. Дійсно, люди, як відомо, діляться на екстра-інтравертів, сенсориків-інтуїтів, логіків-етиків. Логіка і етика — це раціональні ознаки, а інтуїція і сенсорика-іраціональні. У залежності від того, яке слово стоїть на першому місці у назві соціотипу, визначають його *раціональність* чи *іраціональність*. Наприклад, інтуїтивно-логічний екстраверт

(ІЛЕ) — це тип людини, що характеризується екстраверсією, логікою, інтуїцією та ірраціональністю.

Повний набір усіх 16 соціотипів називається *соціоном*.

Зазначимо, що у психіці людини завжди домінують дві функції, одна з яких раціональна, а інша — ірраціональна. Перша з цих функцій є *програмною*, а друга — *творчою*.

Програмна (або цільова програмна) функція найсильніша — вона є основою інтелекту і визначає, яким чином людина з такою функцією збиратиме основну інформацію про навколишній світ. Ця функція відповідає також за головні життєві цінності людини.

Інформація, одержана від першої функції, обробляється за допомогою другої, творчої функції. Важливо, що при цьому генерується нова інформація.

У соціоніці користується такими позначеннями:

▲ — *екстравертна інтуїція (або інтуїція можливості)*.

Завжди цій функції людина інтуїтивно “бачить” приховану сутність речей і явищ.

△ — *інтравертна інтуїція (або інтуїція часу)*. Ця функція дозволяє людині вірно передбачати майбутній розвиток подій.

● — *екстравертна (або вольова) сенсорика*. Ця функція відповідає за прояв вольових якостей людини, а також надає їй інформацію про форму, масу, колір, силу, певного об’єкта.

○ — *інтравертна сенсорика (або сенсорика відчуттів)*. За цією функцією людина сприймає і оцінює всю гаму відчуттів з навколишнього світу.

■ — *екстравертна (або ділова) логіка*. Завдяки цій функції оцінюють логіку фактів і подій, причинно–наслідкові зв’язки.

□ — *інтровертна логіка (або логіка відношень)*. Ця функція дозволяє людині мислити логічно, виділяючи найістотніші ознаки, узагальнюючи об’єкти за цими ознаками.

⌒ — *екстравертна етика (емоції)*. Завдяки цій функції розпізнаються емоції інших людей, що дозволяє здійснювати вплив на них.

⌒ — *інтравертна етика (або етика стосунків)*. Якщо ця функція сильна, то людині легко виконувати неписані правила людського спілкування.

Розмістимо всі соціотипи в табл. 1.

Таблиця 1.

Класифікація соціотипів

№ з/п	Скорочена назва соціотипу	Перша і друга функції	Повна назва соціотипу	Квадра
1.	ІЛЕ	▲□	Інтуїтивно–логічний екстраверт	А
2.	СЕІ	○⌒	Сенсорно–етичний інтроверт	
3.	ЕСЕ	⌒○	Етико–сенсорний екстраверт	
4.	ЛІІ	□▲	Логіко–інтуїтивний інтроверт	
5.	ЕІЕ	⌒△	Етико–інтуїтивний екстраверт	В
6.	ЛСІ	○●	Логіко–сенсорний інтроверт	
7.	СЛЕ	●□	Сенсорно–логічний екстраверт	
8.	ІЕІ	△⌒	Інтуїтивно–етичний інтроверт	
9.	СЕЕ	●⌒	Сенсорно–етичний екстраверт	Г
10.	ІІІ	△■	Інтуїтивно–логічний інтроверт	
11.	ЛІЕ	■△	Логіко–інтуїтивний екстраверт	
12.	ЕСІ	⌒●	Етико–сенсорний інтроверт	
13.	ЛСЕ	■○	Логіко–сенсорний екстраверт	δ
14.	ЕІІ	⌒▲	Етико–інтуїтивний інтроверт	
15.	ІЕЕ	▲⌒	Інтуїтивно–етичний екстраверт	
16.	СІІ	○■	Сенсорно–логічний інтроверт	

Зазначимо, що перших чотири типи утворюють так звану β -квадру, наступних чотири — ϵ -квадру, далі йдуть, відповідно, ζ — і δ -квадри. Перша, β -квадра — це квадра “програматорів” (її представники формують нові принципи, ідеї); ϵ -квадра є квадрою “реалізаторів” цих ідей; ζ -квадра є “контактно-коректуючою” (її представників ще називають командою реформаторів); δ -квадра є “координуючою” (її задача — накопичення стандартних методів).

Зупинимося на короткій характеристиці кожного з 16 соціотипів.

1) ІЛЕ ($\blacktriangle \square$). Інтуїтивно-логічний екстраверт за натурою — першовідкривач (Коперник, Маркс, Ейнштейн, Менделєєв). Представник цього типу відчуває глибинну аналогію в різних речах, легко продукує нові ідеї, виявляє загальні закономірності. ІЛЕ добре передбачає розвиток подій у часі, вірно оцінює перспективи тієї чи іншої теорії. Практичну реалізацію власних ідей часто відсуває на другий план. Зорієнтований на далеку психологічну дистанцію з іншими людьми. Потребує періодичної емоційної підтримки.

Ефективною є співпраця з представниками типу СЕІ, налаштованими на прийом оригінальної інформації. Представник СЕІ здатний примирити ІЛЕ з навколишнім світом, допомогти йому реалізувати свої сильні сторони.

2) СЕІ ($\circ \sqcup$). Сенсорно-етичний інтроверт радіє життю, вміє розслабити оточуючих, примирити ворогуючі сторони. Емоційно реагує на ідеї ІЛЕ. Непоганий організатор, який все ж не прагне бути лідером. Не любить виконувати кропітку (або нецікаву) роботу, працювати за жорстким планом. У справах не завжди успішний — йому буває важко витримувати конкуренцію.

Представникам типу СЕІ варто або уникати ризику, або використовувати стандартні прийоми зниження міри ризику.

3) ЕСЕ ($\sqcup \circ$). Етико-сенсорний екстраверт — найемоційніший тип β -квадри. Через слабку інтуїцію не може проникнути в глибину речей і тому розв’язує проблеми як вимагає традиція. Через цю особливість представнику типу ЕСЕ рекомендується систематично розширювати кругозір, знайомитися з відомими методами вирішення тих чи інших проблем.

Етико-сенсорний екстраверт не прагне до влади, але любить бути в центрі уваги. Представник цього типу із задоволенням виконує громадську роботу. При цьому, погано відчуваючи хід часу, багато бере на себе і часто ніде не встигає. ЕСЕ — хороший популяризатор, продавець, рекламний агент. Захоплюється спокійними, і врівноваженими людьми з чітким та ясним мисленням, цікавими ідеями. Корисною є співпраця ЕСЕ з ЛІІ та з іншими представниками β -квадри.

4) ЛІІ ($\square \blacktriangle$). Логіко-інтуїтивний інтроверт володіє розвиненим аналітичним мисленням, потужною структурною логікою. Маючи лише загальне уявлення про предмет, будує розгорнуту наукову теорію, створює нову класифікацію. Люди цього типу часто стають авторами різного роду декларацій, конституцій (Томас Джефферсон, Андрій Сахаров та ін.). Представники типу ЛІІ легко миряться з правилами внутрішнього розпорядку, працюючи розмірено і систематично. Не прагнуть до влади, не вдаються до “тиску” на особистість, надають дієву допомогу людям, які потрапили у складну ситуацію. ЛІІ здатен допомогти ЕСЕ у вирішенні його проблем, пов’язаних з поганим відчуттям останнім плину часу. У свою чергу ЕСЕ може надати ЛІІ необхідну психологічну підтримку.

5) ЕІЕ ($\sqcup \triangle$). Етико-інтуїтивний екстраверт програмує ϵ -квадру. ЕІЕ — природжений ідеолог, оратор, здатний впливати як на окремих осіб, так і на великі людські маси (Ціцерон, Троцький, Гітлер, Саддам Хусейн). Заплановану роботу виконує своєчасно, але часто працює за схемою “перерви-аврали”. Не володіючи сильною логікою, все ж висловлює неординарні ідеї, які залишає розробляти іншим. Слабке місце ЕІЕ — сенсорика відчуттів. Погано розбираючись у накопичених всередині себе емоціях, ЕІЕ

схильний до суперечливих суджень і вчинків. Люди типу ЕІЕ самолюбиві, безкомпромісні, часто ображаються на оточуючих (або ж грають роль ображених). Представники типу ЕІЕ поважають вольових, працьовитих людей.

6) ЛСІ (□●). Логіко-сенсорний інтроверт володіє чітким, системним мисленням. Працелюбний, надійний, добре виконує точну роботу, легко створює ієрархічні схеми.

Прагне до керівництва. На своїй ділянці роботи наводить порядок, не гребуючи навіть жорсткими методами.

Слабкість працівників типу ЛСІ — інтуїція можливостей. Помиляючись у людях, бувають дуже підозрілими (Сталін). Добре почувають себе поряд із емоційними людьми. Корисною є співпраця ЛСІ з ЕІЕ: ЛСІ скрупульозно вивчає найдрібніші деталі у новій для нього галузі знань, а ЕІЕ допомагає йому не заглиблюватись у другорядні речі.

7) СЛЕ (●□). Для сенсорно-логічного екстраверта характерними є досягнення масштабних цілей (Пугачов, Разін, Ленін). Представник типу СЛЕ — природжений лідер, пристосований до розв'язання силових задач. Часто приходять до влади у результаті соціальних потрясінь, надзвичайних ситуацій. У мирний час СЛЕ успішно реалізує себе у сфері дрібного та середнього бізнесу.

Слабке місце представників цього типу — етика стосунків. СЛЕ — песиміст і маніпулятор. Цінує тих людей із свого оточення, які здатні підняти йому настрій, дати підказку щодо майбутнього розвитку подій.

8) ІЕІ (△⊥). Інтуїтивно-етичний інтроверт — це мрійник, фантазер з багатим спектром емоцій. Добре відчуває плин часу. Здатний глобально мислити, створювати оригінальні теорії. Наділений гуманітарними здібностями, все ж відчуває труднощі при обґрунтуванні власних думок. Вміє маніпулювати людьми. Не маючи ділових якостей, ображається, коли йому нагадують, що потрібно працювати, а не лінуватися. Відчуває серйозні психологічні труднощі, зіткнувшись з необхідністю вивчення точних наук. Підсвідомо вимагає від оточуючих сміливості, рішучості, проявів сили волі.

9) СЕЕ (●⊥). Сенсорно-етичний екстраверт програмує γ-квадру. Це той лідер, що намагається завоювати простір (Наполеон). Досягнення результату може поставити вище моральних оцінок засобів досягнення мети.

СЕЕ ініціативний, вимогливий. Він береться за багато справ відразу, але йому важко довести їх до кінця.

Мислення СЕЕ має емоційний характер і практичну спрямованість. Представник цього типу слабо розуміється на ієрархіях, не вміє відокремити головне від другорядного чи встановити закономірність.

У процесі навчання СЕЕ не любить слухати довгих, розгорнутих пояснень. Йому слід пропонувати більше асоціацій, надавати образних чи наочних пояснень, звертаючись навіть до мови жестів.

СЕЕ вміє налагоджувати стосунки з будь-якою людиною, але найбільше цінує ерудитів, здатних спрогнозувати в часі розвиток тієї чи іншої ситуації.

10) ІЛІ (△■). Інтуїтивно-логічний інтроверт — це мудрий скептик з практичним розумом, добросовісний у роботі. Уміє екстраполювати, критично аналізувати певну ідею, проблему. Його прогнози настільки точні, що в них вбачають дещо містичне. ІЛІ має комерційну жилку, вдало розпоряджається грошми.

ІЛІ не любить емоційного напруження і через це уникає конфліктів. Почуває себе комфортно поряд із вольовими, енергійними людьми.

ІЛІ здатен задовольняти інформаційні запити СЕЕ. Навчання і співпраця СЕЕ та ІЛІ дають позитивні результати.

11) ЛІЕ (■△). Логіко-інтуїтивний екстраверт — підприємлива людина з практичним розумом. Серед представників цього типу є багато науковців, підприємців. Людина типу ЛІЕ живе майбутнім, швидко включається в роботу і багато працює, плануючи справи наперед. Підсвідомо вміє розділити основну задачу на множини підзадач, вказати послідовність їх виконання. Передбачає перспективу будь-якої справи

і легко справляється з ситуаціями ризику та невизначеності.

ЛПЕ цінує сильних людей і не любить песимістів та ледарів. Слабке місце ЛПЕ — сенсорика відчуттів. Люди цього типу часто ховають свої емоції за “американською посмішкою”.

12) ЕСІ (L●). Етико-сенсорний інтроверт формує свою програму, керуючи емоційно-чуттєвим мисленням. Працелюбний, вимогливий, вольовий. Погано володіючи відчуттям часу, багато сил витрачає на власну пунктуальність. Недостатньо добре орієнтується в оцінюванні здібностей людей, акцентує увагу на їх відношенні до себе. На посаді керівника намагається не брати на себе всю повноту відповідальності. Слабо розбирається у нагромадженні інтуїтивних, нечітких ідей, що приховують глибокий підтекст.

Оскільки ЕСІ важко дається розуміння прихованих причин явищ, йому можна порекомендувати читати більше літератури з різних галузей знань, спілкуватися з ерудованими людьми — це допоможе ЕСІ виробити більш-менш цілісне уявлення про навколишній світ.

13) ЛСЕ (■○). Логічно-сенсорний екстраверт програмує δ -квадру. Його основна програма — ділова логіка вчинків. Людина цього типу майстерно відокремлює головне від другорядного, запроваджує класифікацію, вміє викласти інформацію чітко та логічно, спираючись при цьому на значну кількість відомостей з різних галузей знань.

ЛСЕ — хороший організатор, прямолінійний і чесний друг. Не може терпіти недобросовісних, ледачих, ненадійних працівників.

Слабо орієнтується у майбутньому, відчуває труднощі при плануванні, намагається все необхідне виконувати заздалегідь.

Досить впевнено почувається в умовах конкуренції, але деколи переоцінює свою інтуїцію і в особливо складній ситуації може розгубитися. Майже завжди стримує в собі негативні емоції.

Представникам цього типу доцільно пом'якшувати свій характер, приділяти більше часу читанню художньої літератури, спілкуватися з представниками своєї квадри і особливо — з ЕП.

14) ЕП (L▲). Програма етико-інтуїтивного інтроверта направлена на досягнення ним позитивного емоційного стану. ЕП має добре розвинену інтуїцію можливостей, допомагає і співчуває людям, які потрапили у біду. Представник цього типу — прекрасний вихователь у дошкільному закладі, відмінний представник благодійного представництва чи товариства милосердя. Людина типу ЕП планує свою роботу так, щоб уникати зайвих перевантажень. Цікавиться об'єктивними закономірностями (наукою), скрупульозно вивчає деталі дорученої їй справи.

ЕП не володіє логікою виходу з нестандартної ситуації, логікою організації справи. Випадковості можуть вибити ЕП з колії.

У ЕП відсутня сильна воля. Психологи рекомендують людям цього типу розвивати в собі самозахист, вміння протистояти непорядності, нечесності. Крім того представникам типу ЕП можна поради під час аналізу фактів займатися не лише їх уточненням, але і вчитися узагальненню. Для підвищення концентрації уваги на головному, а також пришвидшення темпу роботи ЕП корисно займатися у вільний час логічними задачами, головоломками, навіть опанувати прийоми швидкого читання.

Корисною є співпраця ЕП з ЛЕС.

15) ПЕЕ (▲L). Інтуїтивно-етичний екстраверт — природжений психолог. Цікавиться талановитими людьми, але схильний перебільшувати їх здібності.

Добре відчуваючи плин часу, дає вірні прогнози щодо розвитку подій у майбутньому. За натурою мрійник і фантазер, має схильність до ризику і може бути рішучим в екстремальній ситуації.

У питаннях, де потрібен аналіз і розрахунок, почувається невпевнено: всі аспекти здаються йому головними, ієрархія відчувається важко.

При навчанні представникам типу ПЕЕ слід подавати інформацію у особливо

зручній і зрозумілій формі. ІЕЕ не працює систематично і скрупульозно, не поглиблюється у деталі предмету, але часто з легкістю освоює нові галузі знань.

ІЕЕ завжди у курсі всіх пліток, інтриг у своєму оточенні. Маніпулює людьми (часто — із шляхетною метою), співчуває і допомагає тим, хто потрапляє у складну ситуацію. Остерігається, що його вважають нерозумним; нерідко поводить себе несерйозно, виступаючи в ролі коміка чи клоуна.

16) СЛІ (○■). Сенсорно-логічний інтроверт зовні виглядає як беземоційна людина, на обличчі якої застигла ввічлива “японська” посмішка. Неспішний, недовірливий. Але при цьому СЛІ — практичний, винахідливий працівник (таких називають “аристократами у роботі”). Береться до справи, лише опрацювавши необхідні деталі. Працює чітко, логічно, беручи на себе кропіткі і складні операції (нескладну роботу виконувати лінується). Прагне до повної незалежності. Цінує гострі відчуття. Цінує дружбу, любить неординарних, оригінальних людей.

Корисною є співпраця СЛІ з ІЕЕ та з іншими представниками δ -квадри.

Таким чином, усі 16 соціотипів проаналізовано.

А. Аугустинавічюте вважала, що коли серед перших двох функцій є елементи статички (● і ▲), то такий соціонічний тип відносять до *статиків* — їх мислення аналітичне, індуктивне. Якщо ж серед перших двох функцій є елементи динаміки (■ і ♀), то такий тип відноситься до *динаміків* — їх мислення синтетичне, дедуктивне.

Соціонічним типам з ознакою інтуїції властива *глибина розуму* — здатність проникати в суть складних задач, виявляти причини і тенденції розвитку подій і явищ. Типом з ознакою сенсорики властива *широта розуму* — різносторонність пізнавальної діяльності.

Для визначення або уточнення соціотипу особистості можна скористатися емпіричними даними про її мову, вираз обличчя, жести, запозиченими з [6] та розміщеними (з деякими скороченнями) у табл. 2.

Таблиця 2.

**Дані щодо мови та невербальних способів передачі інформації у представників
16 соціотипів**

№ з/п	Соціотип	Мова	Вираз обличчя	Жести
1	ІЛЕ	відривчаста, жартівлива, багатослівна	замислений	стрімкі
2	СЕІ	натхненна, захочувальна	інтригуючий	вільні
3	ЕСЕ	бадьора, емоційна	схвильований	переконливі
4	ЛПІ	повільна, іронічна, суха	незворушний	стримані
5	ЕІЕ	точна, красномовна, оригінальна	зацікавлений	граціозні
6	ЛСІ	фактична, лаконічна, чітка	послужливий	старанні
7	СЛЕ	послідовна, чітка, зважена	напружений	самовпевнені
8	ІЕІ	непослідовна, багатослівна	довірливий	демонстративні
9	СЕЕ	багатослівна, улеслива, заплутана	зневажливий	плавні
10	ІЛІ	переконлива, віртуозна	задержуватий	поважні
11	ЛІЕ	відверта, дружня, захоплива	бадьорий	щедрі
12	ЕСІ	бурхлива, ввічлива, виразна	насторожений	сором'язливі
13	ЛСЕ	точна, вдумлива, послідовна	непрístupний	офіційні
14	ЕІІ	співчутлива, задушевна	дотушний	скромні
15	ІЕЕ	щира, невимущена, колоритна	привітний	експресивні
16	СЛІ	іронічна, лаконічна, небагатослівно гостра	загадковий	економні

Соціоніка — молода наука, що інтенсивно розвивається. На сьогоднішній день, приміром, ще не має чіткої відповіді на питання про те, рівномірно чи ні розподіленні соціонічні типи. Є припущення, що цей розподіл здійснюється згідно з кривою Гаусса, але немає жодної інформації про зміну параметрів нормального розподілу з плином часу. Деколи виникають труднощі з однозначним визначенням соціотипу. Аналіз останніх здобутків соціоніки міститься у багатьох наукових працях.

Тим не менше вже сьогодні досягненнями соціоніки можуть скористатися викладачі та студенти ВНЗ, де готують спеціалістів—професіоналів майбутнього. Соціоаналіз — дієвий засіб підвищення якості підготовки менеджерів, економістів та інших спеціалістів.

Список використаних джерел

1. *Зайкіна, В. В.* Деякі актуальні питання підготовки фахівців—менеджерів на сучасному етапі [Текст] / В. В. Зайкіна // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. — 2002. — № 1. — С. 192–197.
2. *Зайкіна, В. В.* Ефективні методи покращення успішності при вивченні математичних дисциплін [Текст] / В. В. Зайкіна // Університетські наукові записки. — 2010. — № 1 (33). — С. 295–300.
3. *Якубовская, Т. С.* Соционика: как разобраться в себе и в других. От общения к пониманию [Текст] / Т. Якубовская. — М. : Астрель: АСТ—Профиздат, 2005. — 288 с.
4. *Гуленко, В. В.* Соционика для руководителя [Текст] / В. В. Гуленко, А. В. Молодцов. — К. : [Б. и.], 1991. — Кн. 1: Введение в соционику. — 128 с.
5. *Гуленко, В. В.* Соционика для руководителя [Текст] / В. В. Гуленко, А. В. Молодцов. — К. : [Б. и.], 1991. — Кн. 2: Основы социоанализа. — 128 с.
6. *Педан, Т. П.* Особенности мышления ТИМов, исходящие из их сильных психических признаков [Текст] / Т. П. Педан // Соционика, ментология и психология личности. — 2008. — № 1. — С. 51–54.
7. *Зайкіна, В. В.* Особливості суспільних процесів з точки зору соціоніки [Текст] / В. В. Зайкіна // Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції “Статистична оцінка соціально-економічного розвитку”. — Хмельницький : Вид-во ХУУП, 2009. — С. 102–105.
8. *Зайкіна, В. В.* Аналіз деяких інформативних аспектів соціально-економічного розвитку [Текст] / В. В. Зайкіна // Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції “Статистична оцінка соціально-економічного розвитку”. — Хмельницький : Вид-во ХУУП, 2010. — С. 132–136.

*Рекомендовано до друку кафедрою математики,
статистики та інформаційних технологій
Хмельницького університету управління та права*

Надійшла до редакції 31.01.2011

Заїкіна В. В. Соціоніка в обученні менеджерів

Рассмотрена связь между 16 психологическими типами личности и особенностями их мышления. Эта информация может быть использована для обучения будущих менеджеров.

Ключевые слова: соционика, психологический тип личности, социотип.

Zaikina, V. V. Socionics in Managers' Instruction

In the article connection among 16 psychological types of personality and peculiarity of their thinking have been considered. This information may be used for instruction future managers.

Key words: socionics, psychological type of the person, a social type.

